

Een modern Ziekenhuis.

Mie, de oude, doove schoonmaakster, die „de steen” had, en haar „dubbel-gebroken” man, die wisten 't beter, zeiden 't ten minste duidelijker. Dat moordhol! Voor geen goud kreeg iemand haar of hem er in!... Zoo plachten ze op te stuiven, scheldwoorden geen gebrek, noch aan verhalen, gruwelijk en fantastisch....

Dat oude volksvooroordeel..., ol te zeggen dat het gansch-en-al is uitgeroeid, zou mogelijk nog wat gevaarlijk zijn; misschien kwam iemand, met z'n suffende ouwe-tante tot bewijs, 't me tegenspreken..., maar met die enkele oude zal 't dan toch begraven worden....

Weet ge wat dat zegt, een volksvooroordeel te vernietigen, beseft ge hoeveel zorg en arbeidskracht, toewijding, menschenliefde in de eerste plaats, hoeveel volharding, zelfopoffering en kennis daarvoor noodig zijn geweest?

De Lange-Brug, het Binnen Gasthuis.... Neen, 't bloed der groote handelsstad klopt niet meer 't krachtigst-voelbaar in die eeuwenoude buurt — al werd ook de rijk-rustige Fluweelen-Burgwal tot misschien niet armere maar zeker vrij wat minder deftige „tabakshoek”...; de gansche oude-zijde is gedegradeerd.... Tóch, 't hart van 't oude Amsterdam is nog wel daar. Tuur langs den wal. Let op de boom-kolossen, sterk-schuin staand over 't glimmerig-vette water, kijk naar de mooie geveltoppen op, der zwartige, geoliede huizen. Klim daarna op het platte dak van 't pas-gebouwde, 't Nieuwe „Mannenverband” — 't moderne Ziekenhuis in 't klassiek kwartier —, en ge ziet de stad, ge staat er midden, midden-in, 't is als een rotsenland van daken om u heen, de klokketorens pieken er uit op, de grijze oude 't dichtste bij, en nieuwe, aldoor nieuwere — niet mooiere helaas! — daar wijd-rondom tot wazig in de verte....

Ja! 't is toch nog het hart van Amsterdam waar ook dit nieuwe Ziekenhuis, naast al de andere, is gebouwd; en waar zou zulk een „toevlucht” beter kunnen staan?

Er was een plan — 't scheen toen wat duur, de dikke twee millioen der raming — om op het, in dien tijd nog vrij en ruim terrein waar sedert 't Wilhelminagasthuis

werd gezet — en menig ander huis „op speculatie” — om daár bij-een te bouwen al de benoodigde klinieken, ziekenhuizen en college-zalen voor 't medisch onderwijs. Zoo zou 't Van-Lennekwartier een Amsterdamsche „cité-médical,” de Pijp misschien nooit de Pijp zijn geworden. Nu is dat plan al haast vergeten, de dikke twee millioen al lang versnoept aan de verbouwingen van de oude huizen; want alles wat hier bij elkaar staat, tusschen de „Turfmarkt” en de Doelenstraat: het „Vrouwenverband,” de Kraam-inrichting, het Klinisch Ziekenhuis..., 't is — 't een-na-t-ander — in de laatste vijf-en-twintig jaar verbouwd, vernieuwd, verbeterd. Nu dan 't laatst 't Chirurgisch Ziekenhuis, het dwaaslijk-nog-altijd-zoogenaamde „Mannenverband,” waarbij natuurlijk de operatie-zaal en oratorium van den hoogleeraar in de heelkunde, en ook de z.g. „Wachtkamer” — 't lokaal voor de „onmiddellijke hulp” — behoort.

Dat juist dit gedeelte 't langst op z'n verjongingskuur moest wachten, 't was waarlijk niet omdat het in z'n ouden toestand ook nog maar eenigszins voldoende was. Maar... hier kon van inwendige verbouwing of verandering geen sprake zijn; de ontzaglijke evolutie van de chirurgie kon enkel met vernietiging en nieuwen opbouw worden ingehaald. De oude toestand, professor Rotgans heeft er zelf een plastische beschrijving van gegeven, toen hij — den 6^{en} October van 't vorig jaar — voor 't eerst zijn talrijke studenten — met hen ook zijn collega's, eenige autoriteiten en belangstellenden — ontving en toesprak in zijn nieuw demonstratorium. Met vroolijken ernst, met echten humor, opgewekt, blij met de nieuwe stichting — de zijne, gansch-en-al, tot in de kleinste bijzonderheden! — maar zonder iets van hatelijken spot of bitterheid, integendeel, waardérende zijn voorgangers, die 't zóo lang in de oude lokaliteiten uitgehouden hadden, — hij had er trouwens zelf nog drie jaar lang, en hard, moeten werken *) — gaf de hoogleeraar ons zijn breed gelijnde schets. †) De grond, waar 't nieuwe Ziekenhuis op staat,

*) Van 1893 tot 1896.

†) Zie de photo aan 't hoofd van dit art., evenals al de andere het werk van den heer D. H. Hiensch, semi-arts.